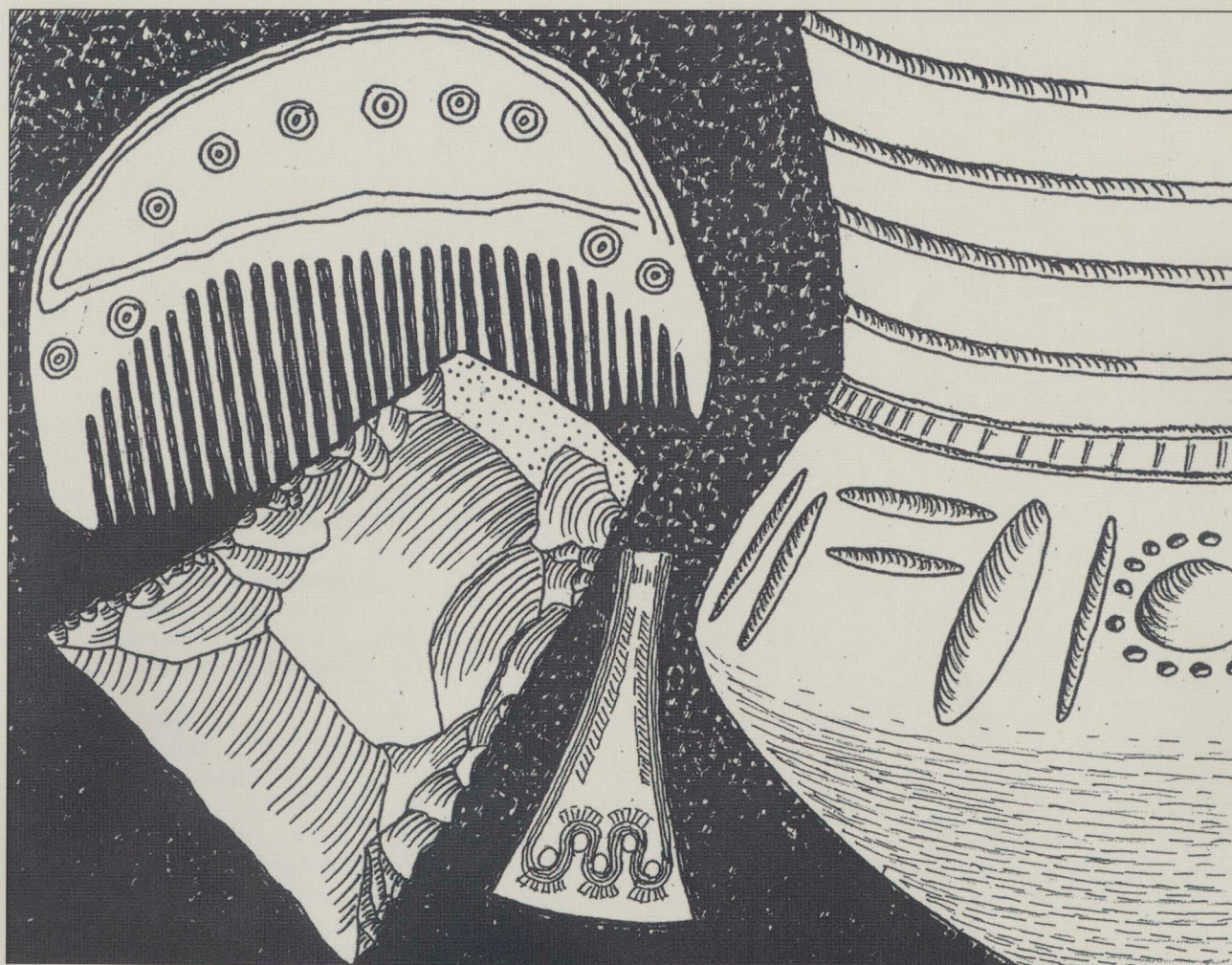

Schaktningsövervakning vid Innegårdsvägen

Björlanda 410 | Låssby 19:1 | Fyndplats
Förundersökning | Göteborgs kommun

Magnus von der Luft

ARKEOLOGISK RAPPORT FRÅN
GÖTEBORGS STADSMUSEUM
ISSN 1651-7636
© Göteborgs Stadsmuseum 2005
Norra Hamngatan 12
411 14 GÖTEBORG
www.stadsmuseum.goteborg.se

REDAKTION
Mats Johansson
Johannes Nieminen
Ulf Ragnesten

OMSLAGETS GRAFISKA FORM OCH LAYOUT
Mimmi Andersson
Teckning: Hans Dillner

TOPOGRAFISKA OCH EKONOMISKA KARTAN
© Lantmäteriverket. Medgivande 507-98-3211

KARTOR FRÅN STADSBYGGNADSKONTORETS DATABAS
© Göteborgs Stadsbyggnadskontor

ANMÄLAN AV UTFÖRD ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING

IDENTIFIERINGSUPPGIFTER

Dnr enl. beslut:	<u>431-3549-2004</u>	Eget	<u>289/04 5331</u>	Kontonr.:	<u>498</u>
Socken/stad	<u>Björlanda</u>	sn/stadnr	<u>1536</u>	Fornl. nr	<u>Bj 410</u>
Landskap	<u>Bo</u>	Län	<u>Västra Götaland</u>	Kommun	<u>Göteborgs kommun</u>
Trakt/kvarter/fastighet	<u>Låssby 19:1 (Björlanda Innegårdsvägen)</u>			Ekon. karta	<u>7B1c</u>
X-koordinat	<u>6407,96</u>	Y-koordinat	<u>1262,17</u>	Nivå (möh)	<u>8</u>
				Lägsta	<u>9</u>

UNDERSÖKNINGENS ART OCH OMFATTNING

Typ av exploatering	<u>Vatten och avlopp</u>	Kod	<u>LV</u>
Typ av undersökning	<u>Förundersökning i form av en schaktningsövervakning</u>	Kod	<u>FU</u>
Fältarbetsledare	<u>Magnus von der Luft</u>	Ansvarig institution	<u>Göteborgs Stadsmuseum</u>
Exploatör namn	<u>Va-verket</u>	Fältarbete fr. o.m.	<u>2005-04-07</u> t.o.m. <u>2005-05-12</u>
		Antal arbetsdagar	<u>4</u>
		Timmar grov	
		ark	
		maskin	
Beräknad	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Undersökt	<u>22</u>	<u>0</u>	<u>19</u>

UNDERSÖKNINGSOBJEKT OCH UNDERSÖKNINGSRESULTAT

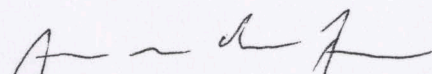
Uppgifter ur RAÄ:s fornl.reg.: Art av fornl	<u>Fyndplats</u>	Kod	<u>80</u>
Undersökningsresultat	<u>-</u>	Kod	
Uppgifter ur RAÄ:s fornl.reg.: Anläggningar, typ/form/antal i kod och klartext:			
<u>Fyndplats för flintdolk</u>			
Undersökningsresultat:	<u>-</u>	Totalt antal undersökta:	
		gravar	<u>0</u>
		bpl konstruktioner	<u>0</u>
Datering i kod och klartext:	<u>-</u>		
En sammanfattande beskrivning av undersökningsresultaten finns på blankettens baksida			

Undersökn. Avslutad	☒ Ja ☐ Nej	Fornl tidigare unders.	☐ Ja ☒ Nej	Införd på Ekkarta	☐ Ja ☐ Nej
Lagskydd kvarstår för icke undersökt del av fornl.	☒ Ja ☐ Nej	Fornl. Reg av RAÄ	☒ Ja ☐ Nej	Antecknad i fornl. reg.	☐ Ja ☐ Nej

Rapport över undersökningen är under utarbetande och översändes senare / Rapport bifogas

050523

Datum

Fältarbetsledarens underskrift

BAKGRUND

Göteborgs Stadsmuseum har under april och maj 2005 utfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning i anslutning till Bj 410. Undersökningen föranleddes av att Göteborgs vatten- och avloppsverk utförde en utbyggnad av dricksvatten- och spillvattenledningar vid Innegårdsvägen i Björlanda (fig. 1 och 2). Vid sammanlagt fyra tillfällen har en arkeolog från Stadsmuseet varit på plats för att övervaka schaktningsarbetena på den ca 130 m långa vägsträckan.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Bj 410 är en registrerad fyndplats för en flintdolk av senneolitisk typ. Det är oklart huruvida fyndet utgör en del av ett depåfynd, om det kommer från ett boplatsmaterial eller om det rör sig om ett enstaka föremål utan kontext. Fyndet är markerat ca 30 meter sydväst om undersökningsområdets västligaste utlöpare (fig. 3). Fyndet påträffades ca 11 m ö h. Undersökningsområdet ligger något lägre, mellan ca 9 - 8 m ö h. Strax väster om undersökningsområdet stiger terrängen hastigt medan den åt öster planar ut till ett större sammanhängande slättområde som under sten- och bronsålder utgjort ett större sund som separerat Torslanda och Björlanda.

I närområdet till Bj 410 finns två ytterligare fornlämningar med senneolitiska inslag: Bj 243 och 245. Bj 243 är en fyndplats där bland annat ett skaft till en flintdolk påträffats. Bj 245 är en boplats som har fynd från flera perioder under stenåldern, huvudsakligen mesolitikum och mellanneolitikum, men även ett visst senneolitiskt inslag bestående av fragment av ett flathugget redskap (troligen del av flintdolk) och ett fragment av en flathuggen skära med rak egg. Dessa båda fornlämningar ligger endast 300 (Bj 243) resp. 100 meter (Bj 245) ifrån den här aktuella fornlämningen Bj 410.

Det finns mycket få kända depåfynd från senneolitikum i Göteborgs kommun. Endast fyra lokaler är registrerade: An 42, Bj 412, Lu 91 och VF 411. Av dessa är endast en, An 42, undersökt i någon omfattning. Fyndet påträffades 1966 av lantmätare Sparrman när han skulle gräva ner en ny mätpunkt. Fynden bestod bland annat av 4 flintdolkar, 1 skära med rak egg och 5 skedskrapor. Vid efterundersökningarna som utfördes av Kjerstin Cullberg och Johan Wigforss någon månad efter upptäckten påträffades endast ett par ytterligare avslag i depån. Man kunde dock konstatera att fynden legat i en mindre spricka i berget, ca 50 cm lång och 10-15 cm djup (rapport i museets arkiv). Då så få senneolitiska depåfynd undersökts i Göteborg, vore det därför mycket intressant att klargöra fornlämningens karaktär och sammanhang.

MÅLSÄTTNING

Målsättningen för undersökningen var att fastställa om fyndet kunde höra samman med en samtida boplats i området, eller om om flintdolken tillhör ett depåfynd på platsen.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

Redan vid det första undersökningstillfället i fält kunde konstateras att lagerföljden direkt under asfalten bestod av först makadam, därefter krossten. Denna var lagd direkt på den underliggande blågrå leran. En eventuellt anläggnings- eller fyndförande horisont gick ej att iaktta. Efter denna inledande iakttagelse togs beslutet att till att börja med kontrollera om lagerföljden var densamma i undersökningsområdets olika delar och om så inte var fallet att utvidga schakten där det ansågs nödvändigt. I de sammanlagt sex provschakt (S1-S6) som öppnades bestod de övre 30-70 cm av

påförda massor (asfalt, makadam och krossten). Inga fynd eller anläggningar påträffades i något av schakten.

Vid fastigheten Låssby 9:1 som ligger i direkt anslutning till vägen i den västra delen av undersökningsområdet hade schaktningsarbeten företagits för en utbyggnad av huset på tomten. I de profiler som stod öppna var lagerföljden överst ett ca 20 cm tjockt matjordslager, därefter ett ca 10 cm tjockt ljust siltigt lager som låg på den underliggande leran. Detta medför att man kan anta att lagerföljden har varit snarlik inom undersökningsområdet före det att vägen anlades. Eventuella anläggningar och fynd har i sådana fall schaktats bort i samband med detta.

Att det under schaktningsövervakningen inte påträffades några fynd eller anläggningar, kan delvis förklaras med den avbaning som skett vid anläggandet av vägen och de påförda lagrens mäktighet. Efter undersökningen är det dessvärre fortfarande oklart om flintdolken utgör en del av ett boplatsfynd eller om det rör sig om ett depåfynd.

Flintdolken har med stor sannolikhet ett samband med de närliggande fornlämningarna Bj 243 och 245 som båda innehållit ett senneolitiskt material. De tre fornlämningarna har legat mycket nära varandra i anslutning till strandzonen intill det stora sund som separerat Torslanda och Björlanda under en stor del av forntiden (fig. 4).

ANTI-KVARISK BEDÖMNING

Schaktningsövervakningen föranleder inga ytterligare åtgärder inför anläggandet av vattenledningarna i anslutning till Innegårdsvägen. Fornlämningen bör dock hållas under fortsatt uppsikt vid vidare exploateringar i området.

FIGURER

Fig. 1. Topografisk karta med undersökningsområdet markerat.

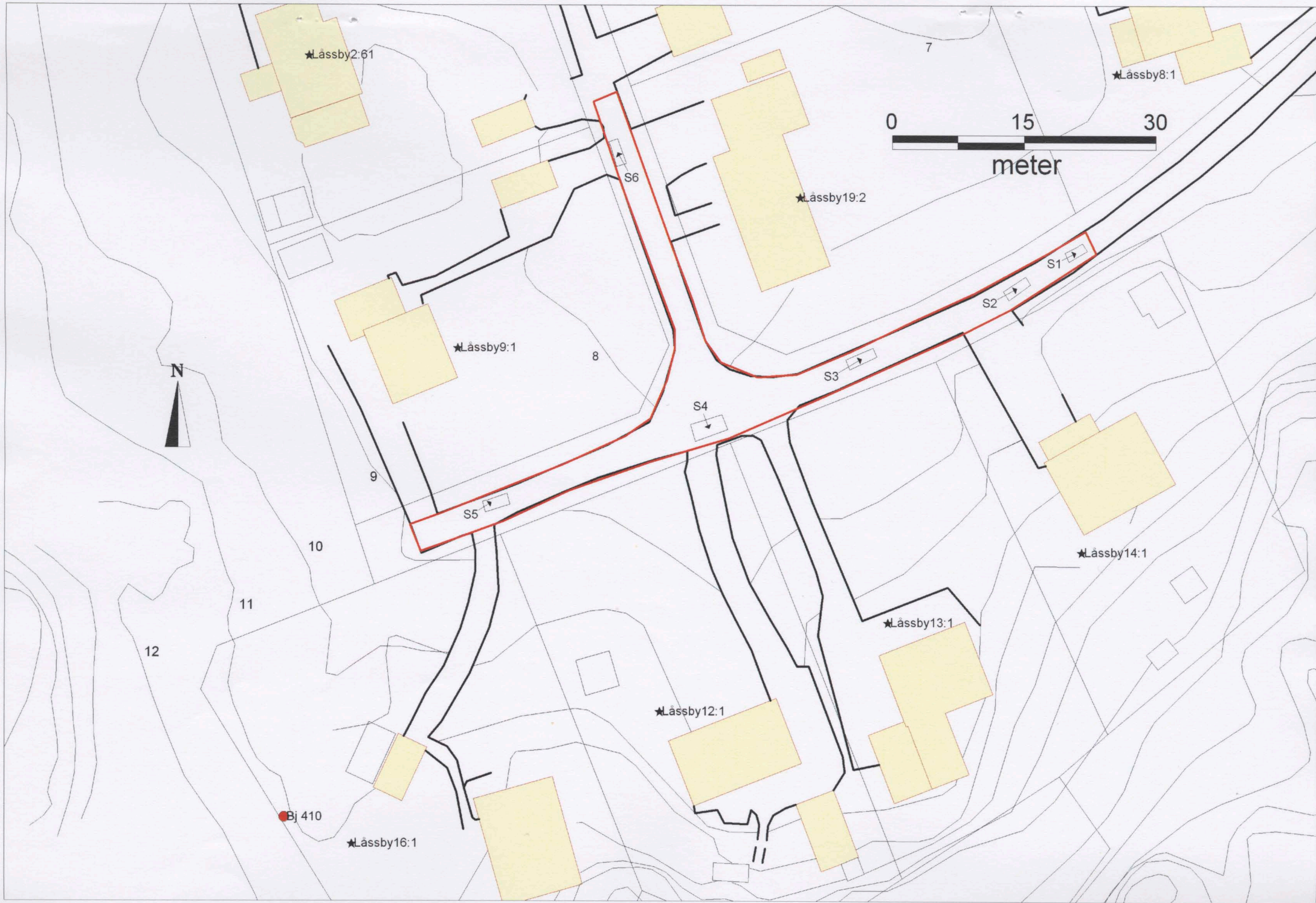
Fig. 2. Ekonomisk karta 7B1c, skala 1:10 000, med Bj 410 och undersökningsområdet markerat.

Fig. 3. Schaktkarta med undersökningsområdet markerat i rött.

Fig. 4. Bj 243, 245 och 410 med en strandlinje på 7 m ö h markerad med blått.

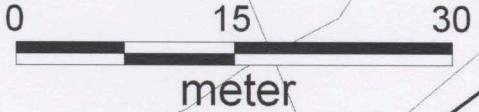

★Låssby2:61

★Låssby8:1

★Låssby19:2

S6

S1

★Låssby9:1

8

S2

S3

N

S4

9

S5

10

★Låssby14:1

11

★Låssby13:1

12

● Bj 410

★Låssby12:1

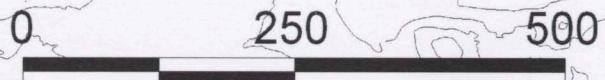
★Låssby16:1

Bj 410

Bj 245

Bj 243

meter

